

ХУУЛЬ ЗҮЙН
ҮНДЭСНИЙ ХҮРЭЭЛЭН

СУДАЛГААНЫ ТАЙЛАН

МАНСУУРУУЛАХ ЭМ, СЭТГЭЦЭД
НӨЛӨӨТ БОДИСЫН ЭРГЭЛТЭД
ХЯНАЛТ ТАВИХ ТУХАЙ /ШИНЭЧИЛСЭН
НАЙРУУЛГА/ ХУУЛИЙН ТӨСЛИЙН
ЗАРДЛЫН ТООЦОО

Судалгааг хянасан:

Н.Жамъянхүү

Судалгааг удирдсан:

М.Түвшинжаргал

Судалгааны багийн бусад гишүүд:

Х.Буянбат

М.Энхжин

Хууль зүйн үндэсний хүрээлэнгийн
Захирал (LL.M)

Хууль зүйн үндэсний хүрээлэнгийн
Эрдэмтэн нарийн бичгийн дарга,
Хууль зүйн ухааны доктор (Ph.D)

Эрүүгийн эрх зүй, криминологийн
секторын Эрдэм шинжилгээний ахлах
ажилтан (LL.M)

Эрүүгийн эрх зүй, криминологийн
секторын Эрдэм шинжилгээний ажилтан
(M.A)

АГУУЛГА

ХҮСНЭГТИЙН ЖАГСААЛТ	4
УДИРТГАЛ	5
I. ТӨРИЙН БАЙГУУЛЛАГЫН ЗАРДЛЫН ТООЦОО	6
1.1 Төрийн захиргааны байгууллагын чиг үүргийг тодорхойлох.....	9
1.2 Хүний нөөцийг тодорхойлох.....	13
1.3 Гарах зардлыг урьдчилан тооцох.....	19
1.4 Үр дүнг тооцох.....	25
1.5 Хувилбарыг нягталж, үр дүнг танилцуулах.....	26
ДҮГНЭЛТ, САНАЛ	28

ХҮСНЭГТИЙН ЖАГСААЛТ

Хүснэгт 1. Зардалд нөлөөлөх зүйл заалт.....	6
Хүснэгт 2. Стандарт үйл ажиллагааг тодорхойлох нь.....	10
Хүснэгт 3. Стандарт үйл ажиллагаатай холбоотой хүний нөөцийн хэрэгцээ.....	13
Хүснэгт 4. Төрийн байгууллагын нэмэгдэж буй хүний нөөцийн ачаалал.....	17
Хүснэгт 5. Төрийн байгууллагын нэмэгдэж буй хүний нөөцийн зардал.....	19
Хүснэгт 6. Хар тамхи, мансууруулах бодис хэрэглэсэн хүнд үзүүлэх сургалтын зардал, багаж, тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгсэл болон шаардлагатай байгаа орон тооны судалгаа.....	21
Хүснэгт 7. Мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөлөх бодисын шинжилгээний лабораторид шаардлагатай бүтэц орон тоо, багаж, тоног төхөөрөмж, дагалдах хэрэгслийн зардал.....	24
Хүснэгт 8. Төрийн захиргааны байгууллагаас гарах нийт зардал.....	25

УДИРТГАЛ

Монгол Улсын Их Хурлын 2024 оны 21 дугаар тогтоолын 1 дүгээр хавсралтаар батлагдсан “Монгол Улсын Засгийн газрын 2024-2028 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр”-ийн 4.4.1.9-т “Мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодисын эргэлтэд хяналт тавих, хууль бус эргэлт, хэрэглээтэй тэмцэх, урьдчилан сэргийлэх ажлыг эрчимжүүлэх, хууль бус эргэлттэй тэмцэхэд төрөөс баримтлах бодлого, төрийн байгууллагуудын үйл ажиллагааны уялдаа холбоо, нэгдмэл байдлыг хангах, мэргэжлийн холбоо, төрийн бус байгууллага, хувийн хэвшлийн оролцоог нэмэгдүүлэх, мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодистой холбоотой бүхий л үйл ажиллагааг төрийн хяналтад авч, уг үйл ажиллагааг зөвхөн тусгай зөвшөөрлийн үндсэн дээр эрхлүүлэх, мансуурах донтой хүнд олон улсын стандартад нийцсэн эрүүл мэнд, нийгмийн хамгааллын тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх, мансуурах донг эрт илрүүлэх, эмчлэх, хяналтад авах, нийгэмшүүлэхэд чиглэсэн эрх зүйн орчныг боловсронгуй болгоно.”¹ хэмээн заасан.

Мөн түүнчлэн улсын хэмжээнд 2017-2025 онд мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөт бодистой холбоотой нийт 2100 гэмт хэрэг бүртгэгдэж, үүнд 2422 хүн холбогдсон байх ба үүний 4.4 хувийг 13-17 насны, 50.4 хувийг 18-25 насны, 35.8 хувийг 26-35 насны, 9.2 хувийг 36-аас дээш насны хүн тус тус эзэлж байна. Ийнхүү Монгол Улсын Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх, гэмт хэргийн нөхцөл байдал, мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөт эм, бодисын хууль ёсны эргэлтийг тодорхой зохицуулсан эрх зүйн зохицуулалт хангалтгүй байдалтай холбоотойгоор Мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодисын эргэлтэд хяналт тавих тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийг боловсруулсан байна.

Хуулийн төслийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдон гарах зардлыг тооцоог Монгол Улсын Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 18.1 дэх хэсэгт тусгаснаар Засгийн газрын 2016 оны 59 дүгээр тогтоолын 4 дүгээр хавсралтаар баталсан “Хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдон гарах зардлын тооцоог хийх аргачлал”-д дурдсаны дагуу хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэхтэй гарах зардал, нөлөөллийг эрх зүйн зохицуулалтад хамаарах иргэн, хуулийн этгээд, төрийн байгууллагын зардал тус бүрээр тооцон судалсан.

Мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодисын эргэлтэд хяналт тавих тухай хуулийн төслийн хэрэгжилттэй холбогдон гарах иргэн, хуулийн этгээд, төрийн байгууллагын зардлыг тооцохдоо одоо хүчин төгөлдөр хэрэгжиж буй хуулиас шинэчлэгдсэн зохицуулалт агуулсан зүйл заалтуудыг сонгон судалсан болно. Өөрөөр хэлбэл, хуулийн төсөлд одоогийн мөрдөгдөж буй хууль, тогтоомжийн төсөлд хэвээр туссан, иргэн, хуулийн этгээд, төрийн байгууллагад нэмэлтээр зардлын нөлөөлөл үзүүлэхгүй зүйл заалтыг одоогийн батлагдсан орон тоо, төсөв, зардалд нөлөөлөхгүй гэж үзлээ. Мөн түүнчлэн, санхүүжилтийг шийдвэрлэх тухай төрийн байгууллагат үүрэг хүлээлгэсэн зохицуулалтыг урьдчилан тооцоолох боломжгүй гэж үзсэн болно.

¹ Монгол Улсын Засгийн газрын 2024-2028 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр, Монгол Улсын Их Хурлын 2024 оны 21 дугаар тогтоолын 1 дүгээр хавсралт, Холбоос: <https://legalinfo.mn/mn/detail?lawId=17141368388631&showType=1>

I. ТӨРИЙН БАЙГУУЛЛАГЫН ЗАРДЛЫН ТООЦОО

Төрийн байгууллагын зардал буюу улсын төсөвт үүсэх ачааллыг тооцохын тулд тухайн ажил үйлчилгээг гүйцэтгэхэд шаардагдах хүний нөөцийн хэрэгцээг тодорхойлж, түүнд шаардагдах зардлыг тооцож гаргах бөгөөд уг ажлыг дараах үе шаттайгаар зохион байгуулна. Үүнд:

1. Байгууллагын гүйцэтгэх үүрэг буюу ажил, үйлчилгээг тодорхойлох;
2. Ажил, үйлчилгээг гүйцэтгэх хүний нөөцийг тодорхойлох;
3. Гаргах зардлыг урьдчилан тооцох;
4. Зардлыг нэгтгэн тооцох;
5. Хувилбарыг нягталж, үр дүнг танилцуулах.

Мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодисын эргэлтэд хяналт тавих тухай хуулийн төслийн шинэчилсэн найруулгад тусгагдсан төрийн захиргааны үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх үүргийг дараах байгууллагууд гүйцэтгэхээр байна. Үүнд:

Хүснэгт 1. Зардалд нөлөөлөх зүйл заалт

Хуулийн төслийн төрийн байгууллагын гүйцэтгэх чиг үүрэгтэй холбогдох зохицуулалт	Чиг үүргийг хэрэгжүүлэхэд нөлөөлөх зүйл, заалт
42 дугаар зүйл.Мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөлөх үйлчилгээтэй ургамал устгах 42.1.Байгалийн болон тарималжуулсан мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөлөх үйлчилгээтэй ургамлыг нэн даруй, эсхүл үрлэхээс нь өмнө устгах арга хэмжээг энэ хуульд заасны дагуу хэрэгжүүлнэ.	2.4.Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага газар тариалангийн бүс нутгаас бусад газарт тархан ургасан мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөлөх үйлчилгээтэй ургамлыг устгах ажлыг цагдаа, байгаль орчин, хил хамгаалах, шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх, онцгой байдлын байгууллага, нутгийн удирдлагын байгууллагатай хамтран холбогдох удирдамж, заавар, зөвлөмж, аргачлалын дагуу гүйцэтгэнэ.
45 дугаар зүйл.Үндэсний хороо, түүний бүрэн эрх 45.1.Монгол Улсад мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөт бодисын эргэлтэд хяналт тавих, хууль бус эргэлттэй тэмцэх төрийн бодлогыг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааг уялдуулан зохицуулах чиг үүрэг бүхий Үндэсний хороо ажиллана.	45.5.Үндэсний хорооны үйл ажиллагааг улсын төсвөөс санхүүжүүлнэ.
45.8.Үндэсний хороо мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөт бодисын эргэлтэд хяналт тавих, хууль бус эргэлттэй тэмцэх, урьдчилан сэргийлэх талаар дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:	45.8.8.мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөт бодисын хууль бус хэрэглээтэй тэмцэх, хор хөнөөлөөс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр олон улсын жишигт нийцүүлэн боловсруулсан хөтөлбөрөөр сургалт зохион байгуулах;
46 дугаар зүйл.Хууль зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын чиг үүрэг 46.1.Мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөт бодисын эргэлтэд хяналт тавих, хууль бус эргэлттэй тэмцэх, урьдчилан сэргийлэх талаар хууль зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:	46.1.5.мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөт бодисын эргэлтэд хяналт тавих, хууль бус эргэлттэй тэмцэх, урьдчилан сэргийлэх чиг үүрэг бүхий харьяа байгууллагыг дэвшилтэт техник, тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгслээр хангах ажлыг зохион байгуулах;

48 дугаар зүйл.Эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын бүрэн эрх 48.1.Мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөт бодисын эргэлтэд хяналт тавих, хууль бус эргэлттэй тэмцэх, урьдчилан сэргийлэх талаар эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:	48.1.5.мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөт бодисын хамааралтай хүнд эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлдэг байгууллагыг мэргэжил, арга зүйгээр хангах, 33 тэдгээрийн үйл ажиллагаанд шаардлагатай санхүүжилтийг тодорхойлж, шийдвэрлүүлэх;
49 дүгээр зүйл.Боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын бүрэн эрх 49.1.Мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөт бодисын эргэлтэд хяналт тавих, хууль бус эргэлттэй тэмцэх, урьдчилан сэргийлэх талаар боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:	49.1.3.сэтгэц-нийгмийн сэргээн засах чиглэлээр мэргэжилтэн бэлтгэх арга хэмжээ авах:
51 дүгээр зүйл.Тагнуулын байгууллагын чиг үүрэг 51.1. Мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөт бодисын эргэлтэд хяналт тавих, хууль бус эргэлттэй тэмцэх, урьдчилан сэргийлэх талаар тагнуулын байгууллага дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:	51.1.3.мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөт бодисын хууль бус эргэлттэй тэмцэх чиглэлээр алба хаагчдын мэдлэг, ур чадварыг тогтмол дээшлүүлэх, орчин үеийн техник, тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгслийг үйл ажиллагаандаа нэвтрүүлэх, ашиглах;
52 дугаар зүйл.Цагдаагийн байгууллагын чиг үүрэг 52.1.Мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөт бодисын эргэлтэд хяналт тавих, хууль бус эргэлттэй тэмцэх, урьдчилан сэргийлэх талаар цагдаагийн байгууллага дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:	52.2.Цагдаагийн байгууллага дэргэдээ мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөт бодисыг судлан тогтоох, тодорхойлох, шинжилгээ хийх лабораторитой байна.
53 дугаар зүйл.Хил хамгаалах байгууллагын чиг үүрэг 53.1.Мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөт бодисын эргэлтэд хяналт тавих, хууль бус эргэлттэй тэмцэх, урьдчилан сэргийлэх талаар хил хамгаалах байгууллага дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:	53.1.3. 53.1.3.хил орчмын нутаг дэвсгэрт тогтоогдсон мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөлөх үйлчилгээтэй ургамлыг эрх бүхий байгууллагатай хамтран устгах арга хэмжээ авах;
54 дүгээр зүйл.Гаалийн байгууллагын чиг үүрэг 54.1.Мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөт бодисын эргэлтэд хяналт тавих, хууль бус эргэлттэй тэмцэх, урьдчилан сэргийлэх талаар гаалийн байгууллага дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:	54.1.2.Монгол Улсын хилээр нэвтрүүлж байгаа мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөт бодисыг зөвшөөрөл, холбогдох баримт бичигтэй тулган шалгах, бүртгэх, газар дээр нь дээж авч, шинжилгээнд хамруулах; 54.1.4.мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөт бодисыг олж илрүүлэх, таньж мэдэх зориулалт бүхий орчин үеийн техник, тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгслийг үйл ажиллагаандаа нэвтрүүлэх, ашиглах, алба хаагчийн мэдлэг, ур чадварыг тогтмол сайжруулах;
56 дугаар зүйл.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын чиг үүрэг 56.1.Мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөт бодисын эргэлтэд хяналт тавих, хууль бус эргэлттэй тэмцэх, урьдчилан сэргийлэх талаар шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллага дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:	51.1.3.алба хаагчдын мэдлэг, ур чадварыг тогтмол дээшлүүлэх, орчин үеийн техник, тоног төхөөрөмжийг үйл ажиллагаандаа нэвтрүүлэх, ашиглах; 51.1.4.мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөт бодистой холбоотой гэмт хэрэг үйлдэж, хорих ялаар шийтгүүлсэн этгээдийн талаар мэдээллийн сан бүрдүүлэх, хяналт тавих;

57 дугаар зүйл.Нутгийн удирдлагын байгууллагын чиг үүрэг 57.1.Мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөт бодисын эргэлтэд хяналт тавих, хууль бус эргэлттэй тэмцэх, урьдчилан сэргийлэх талаар нутгийн удирдлагын байгууллага дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:	57.1.4.харьяа нутаг дэвсгэр дэх мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөлөх үйлчилгээтэй ургамлын тархцыг тогтоох, устгах үйл ажиллагааг цагдаа, байгаль орчин, хил хамгаалах, шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх, онцгой байдлын байгууллагатай хамтран зохион байгуулах, тус арга хэмжээнд шаардагдах төсвийг аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн төсөвт тусгах, санхүүжүүлэх;
59 дүгээр зүйл.Мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөт бодисын хамааралтай хүнд тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх 59.1.Мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөт бодисоос хамааралтай хүнд төрөөс тусламж, үйлчилгээ үзүүлнэ.	59.6.Энэ хуулийн 59.2.1-д заасан тусламж, үйлчилгээг мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөт бодисын чиглэлээр магадлан итгэмжлэгдсэн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний байгууллага үзүүлэх ба түүнд шаардагдах эмчилгээний зардлыг эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжүүлнэ. 59.7.Энэ хуулийн 59.2.2-т заасан тусламж, үйлчилгээг энэ хуульд заасан Донтох эмгэгийг нөхөн сэргээх төвөөс зохион байгуулж үзүүлэх ба түүнд шаардагдах зардлыг Үндэсний хороо болон аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн төсвийн багцад тусган санхүүжүүлнэ.
62 дугаар зүйл.Донтох эмгэгийг нөхөн сэргээх төв	62.3.1-62.3.14
63 дугаар зүйл.Албадан эмчилгээ	63.2.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллага энэ хуулийн 61.4-т заасан албадлагын арга хэмжээнд энэ хуулийн 61.3, 62 дугаар зүйлд заасан байгууллагатай гэрээний үндсэн дээр хамтарч болно.
64 дүгээр зүйл.Нийгмийн хамгааллын арга хэмжээ	64.2.1.амьдралын итгэл үнэмшил, бие даан амьдрах чадвар, хөдөлмөрийн дадал олгох, авьяасыг нь дэмжих, амьдралын зөв дадал, хэвшил суулгах зорилгоор сургалтад хамруулах; 64.2.4.гэр оронгүй иргэн, түүний гэр бүлийн гишүүдийн амьдрах итгэлийг нэмэгдүүлэх, нийгэмшүүлэх, бичиг баримтжуулах, түр хоноглох байранд байрлуулах;
65 дугаар зүйл.Зан үйлд нөлөөлөх сургалт	65.2.Мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөт бодис хэрэглэхгүй байхад чиглэсэн зан үйлд нөлөөлөх сайн дурын сургалтыг энэ хуулийн 61 дүгээр зүйлийн 61.3, 62 дугаар зүйлд заасан байгууллага хэрэгжүүлнэ.

1.1 Төрийн захиргааны байгууллагын чиг үүргийг тодорхойлох

Байгууллагын гүйцэтгэх үүрэг буюу ажил үйлчилгээг тодорхойлоход дараах зарчмыг баримтлах ёстой. Үүнд:

1. Тухайн хууль тогтоомжид хамаарах төрийн байгууллагууд, тэдгээрийн гүйцэтгэх үүрэг буюу ажил, үйлчилгээ нэг бүрийг тодорхойлох;
2. Байгууллагыг сонгохдоо тухайн ажил, үйлчилгээнд хамааралтай бүх байгууллагыг биш голлон үүрэг гүйцэтгэх байгууллагыг сонгох;
3. Ажил, үйлчилгээнд хэрэгжүүлэх, хэмжих боломжтой ажлыг хамааруулах.

Чиг үүргийг тодорхойлохдоо гүйцэтгэх үйлдэл буюу стандарт үйл ажиллагааг тодорхойлно. Иймд Засгийн газрын 59 дүгээр тогтоолын 4 дүгээр хавсралтаар баталсан “Хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдон гарах зардлын тооцоог хийх аргачлал”-ын хүрээнд төрийн байгууллагаас хэрэгжүүлэх бодлогын шинжтэй зарим ажил, үйлчилгээг зардлын тооцоонд хамааруулан тооцдоггүй бөгөөд стандарт үйл ажиллагааг тодорхойлохдоо ерөнхий байдлаар бүлэглэн тодорхойлов.

Мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодисын эргэлтэд хяналт тавих тухай хуулийн төслийн 62 дугаар зүйл.Донтох эмгэгийн нөхөн сэргээх зүйлийн 62.3.-т “Донтох эмгэгийг нөхөн сэргээх үндэсний төв дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:” гэж заасан. Тус заалтын хүрээнд төрийн байгууллагын гүйцэтгэх чиг үүрэг, үйл ажиллагааг нэмэлтээр дараах байдлаар тусгажээ. Үүнд:

1. 62.3.1.мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөт бодисын хамаарлаас урьдчилан сэргийлэх;
2. 62.3.2.мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөт бодисын хамаарлаас урьдчилан сэргийлэх, мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөт бодисын хамааралтай хүнд донтох эмгэгийг нөхөн сэргээх тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх, хэрэглэсэн хүнд сургалт хийх хөтөлбөр, аргачлал, стандартыг олон улсын жишигт нийцүүлэн боловсруулах;
3. 62.3.3.мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөт бодисын хууль бус хэрэглээнээс урьдчилан сэргийлэх талаар сургалт, мэдээллийн арга хэмжээг холбогдох чиг үүргийн байгууллагатай хамтран зохион байгуулах;
4. 62.3.4.сэтгэц-нийгмийн сэргээн засах чиглэлээр хүний нөөцийг сургаж, чадавхжуулах аргачлалыг боловсруулж, Үндэсний хороогоор батлуулах;
5. 62.3.5.хүн ам дахь мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөт бодисын хэрэглээний тандалт, судалгааг зохион байгуулахад оролцох;
6. 62.3.6.мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөт бодисын хамааралтай хүнд донтох эмгэгийг нөхөн сэргээх тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх, хэрэглэсэн хүнд сургалт хийх, хууль бус хэрэглээнээс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулдаг бусад байгууллагыг мэргэжил, арга зүйн удирдлагаар хангах;
7. 62.3.7.гадаад болон олон улсын ижил төстэй үйл ажиллагаа явуулдаг байгууллагатай хамтран ажиллах, сайн туршлагыг судалж нэвтрүүлэх, мэргэжилтэн солилцох;

8. 62.3.8.донтох эмгэгийг нөхөн сэргээх тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх, сургалт явуулах хүний нөөцийг сургах, чадавхжуулах ажлыг зохион байгуулах;
9. 62.3.9.донтох эмгэгийг нөхөн сэргээх тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх, урьдчилан сэргийлэх сургалтыг гэрээний үндсэн дээр энэ хуулийн 61.3-т заасан байгууллагаар гүйцэтгүүлэх, үйл ажиллагаанд нь хяналт тавих;
10. 62.3.10.мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөт бодисын хамааралтай болон хэрэглэсэн хүнийг эмнэлгийн болон сэтгэл зүйн оношилгоонд хамруулах;
11. 62.3.11.гэр бүлийн зөвлөгөө өгөх, гэр бүл, хамт олныг дэмжих үйл ажиллагаа зохион байгуулах;
12. 62.3.12.нийгэмшүүлэх хөтөлбөр хэрэгжүүлж, хөдөлмөрийн дадал олгох сургалтыг олон улсын жишигт нийцүүлэн боловсруулсан хөтөлбөрийн дагуу явуулах;
13. 62.3.13.дахин мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөт бодисын хамаарал бүхий байдалд орохоос урьдчилан сэргийлэх хяналт, зөвлөгөө үзүүлэх;
14. 62.3.14.мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөт бодисын хамаарлаас эдгэрэл сайжрал авсан, хорт бодисын хамаарал бүхий байдлаа даван туулсан эсэхэд дүгнэлт гаргах.

Чиг үүргийг тодорхойлохдоо гүйцэтгэх үйлдэл буюу стандарт үйл ажиллагааг нь тодорхойлно. Стандарт үйл ажиллагааг тодорхойлохдоо хэт нарийвчлахгүйгээр ерөнхий байдлаар бүлэглэх зарчмыг баримтлав.

Хүснэгт 2. Стандарт үйл ажиллагааг тодорхойлох нь

Гүйцэтгэх байгууллага	Хуулийн төслийн төрийн байгууллагын гүйцэтгэх чиг үүрэг	Стандарт үйл ажиллагаа
Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв	42.4.Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага газар тариалангийн бүс нутгаас бусад газарт тархан ургасан мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөлөх үйлчилгээтэй ургамлыг устгах ажлыг цагдаа, байгаль орчин, хил хамгаалах, шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх, онцгой байдлын байгууллага, нутгийн удирдлагын байгууллагатай хамтран холбогдох удирдамж, заавар, зөвлөмж, аргачлалын дагуу гүйцэтгэнэ.	-Устгалын ажил хийх
Үндэсний хороо	45.8.8.мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөт бодисын хууль бус хэрэглээтэй тэмцэх, хор хөнөөлөөс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр олон улсын жишигт нийцүүлэн боловсруулсан хөтөлбөрөөр сургалт зохион байгуулах;	-Сургалт зохион байгуулах

Хууль зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага	46.1.5.мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөт бодисын эргэлтэд хяналт тавих, хууль бус эргэлттэй тэмцэх, урьдчилан сэргийлэх чиг үүрэг бүхий харьяа байгууллагыг дэвшилтэт техник, тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгслээр хангах ажлыг зохион байгуулах;	-Тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгслээр хангах;
Эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага	48.1.5.мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөт бодисын хамааралтай хүнд эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлдэг байгууллагыг мэргэжил, арга зүйгээр хангах, тэдгээрийн үйл ажиллагаанд шаардлагатай санхүүжилтийг тодорхойлж, шийдвэрлүүлэх;	-Үйл ажиллагаанд шаардлагатай санхүүжилт тодорхойлох
Боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага	49.1.3.сэтгэц-нийгмийн сэргээн засах чиглэлээр мэргэжилтэн бэлтгэх арга хэмжээ авах;	-Мэргэжилтэн бэлтгэх
Тагнуулын байгууллага	51.1.3.мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөт бодисын хууль бус эргэлттэй тэмцэх чиглэлээр алба хаагчдын мэдлэг, ур чадварыг тогтмол дээшлүүлэх, орчин үеийн техник, тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгслийг үйл ажиллагаандаа нэвтрүүлэх, ашиглах;	-Орчин үеийн техник, тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгслийг үйл ажиллагаандаа нэвтрүүлэх, ашиглах
Цагдаагийн байгууллага	52.2.Цагдаагийн байгууллага дэргэдээ мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөт бодисыг судлан тогтоох, тодорхойлох, шинжилгээ хийх лабораторитой байна. 67.2.Энэ хуулийн 67.1.1, 67.1.2-т заасан мэдээллийн сангийн үйл ажиллагааг цагдаагийн төв байгууллага хариуцаж, хяналт тавина. 67.3.Энэ хуулийн 67.1.3-т заасан мэдээллийн сангийн үйл ажиллагааг Донтох эмгэгийг нөхөн сэргээх төв хариуцаж, хяналт тавина.	-Шинжилгээ хийх лаборатори бий болгох
Хил хамгаалах байгууллага	53.1.3.хил орчмын нутаг дэвсгэрт тогтоогдсон мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөлөх үйлчилгээтэй ургамлыг эрх бүхий байгууллагатай хамтран устгах арга хэмжээ авах;	-Устгах арга хэмжээ авах
Гаалийн байгууллага	54.1.2.Монгол Улсын хилээр нэвтрүүлж байгаа мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөт бодисыг	-Шинжилгээнд хамруулах; -Тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгслийг үйл

	зөвшөөрөл, холбогдох баримт бичигтэй тулган шалгах, бүртгэх, газар дээр нь дээж авч, шинжилгээнд хамруулах; 54.1.4.мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөт бодисыг олж илрүүлэх, таньж мэдэх зориулалт бүхий орчин үеийн техник, тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгслийг үйл ажиллагаандаа нэвтрүүлэх, ашиглах, алба хаагчийн мэдлэг, ур чадварыг тогтмол сайжруулах;	ажиллагаандаа нэвтрүүлэх ашиглах; -Алба хаагчийн мэдлэг ур чадварыг сайжруулах тогтмол сургалт зохион байгуулах
Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллага	51.1.3.алба хаагчдын мэдлэг, ур чадварыг тогтмол дээшлүүлэх, орчин үеийн техник, тоног төхөөрөмжийг үйл ажиллагаандаа нэвтрүүлэх, ашиглах;	-Алба хаагчийн мэдлэг ур чадварыг сайжруулах тогтмол сургалт зохион байгуулах; -Тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгслийг үйл ажиллагаандаа нэвтрүүлэх ашиглах;
Аймаг нийслэл дүүргийн халамжийн үйлчилгээний байгууллага	64.2.1.амьдралын итгэл үнэмшил, бие даан амьдрах чадвар, хөдөлмөрийн дадал олгох, авьяасыг нь дэмжих, амьдралын зөв дадал, хэвшил суулгах зорилгоор сургалтад хамруулах; 64.2.4.гэр оронгүй иргэн, түүний гэр бүлийн гишүүдийн амьдрах итгэлийг нэмэгдүүлэх, нийгэмшүүлэх, бичиг баримтжуулах, түр хоноглох байранд байрлуулах;	-Сургалт зохион байгуулах
Донтох нийгмийн сэргээн засах төв	65.2.Мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөт бодис хэрэглэхгүй байхад чиглэсэн зан үйлд нөлөөлөх сайн дурын сургалтыг энэ хуулийн 61 дүгээр зүйлийн 61.3, 62 дугаар зүйлд заасан байгууллага хэрэгжүүлнэ.	-Сургалт зохион байгуулах

1.2 Хүний нөөцийг тодорхойлох

Үүрэг буюу ажил үйлчилгээг гүйцэтгэх хүний нөөцийг тодорхойлохын тулд тухайн ажил үйлчилгээг хэрэгжүүлэхэд зарцуулах хугацаа болон жилд хэдэн удаа гүйцэтгэх тоог (цаашид “тохиолдлын тоо” гэх), шаардагдах нийт ажлын цаг гэсэн 3 үзүүлэлтийг тооцож гаргана.

Хүснэгт 3. Стандарт үйл ажиллагаатай холбоотой хүний нөөцийн хэрэгцээ

Үүргийг хэрэгжүүлэх байгууллага	Гүйцэтгэх ажил үүрэг	Стандарт үйл ажиллагаа	Зарцуулах хугацаа	Тохиолдлын тоо	Хүний нөөцийн хэрэгцээ (мин)
Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв	42.4.Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага газар тариалангийн бүс нутгаас бусад газарт тархан ургасан мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөлөх үйлчилгээтэй ургамлыг устгах ажлыг цагдаа, байгаль орчин, хил хамгаалах, шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх, онцгой байдлын байгууллага, нутгийн удирдлагын байгууллагатай хамтран холбогдох удирдамж, заавар, зөвлөмж, аргачлалын дагуу гүйцэтгэнэ.	Устгалын ажил хийх	24000	1	24000
Үндэсний хороо	45.8.8.мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөт бодисын хууль бус хэрэглээтэй тэмцэх, хор хөнөөлөөс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр олон улсын жишигт нийцүүлэн боловсруулсан хөтөлбөрөөр сургалт зохион байгуулах;	Сургалт зохион байгуулах	24000	4	96000

Гаалийн байгууллага	54.1.2.Монгол Улсын хилээр нэвтрүүлж байгаа мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөт бодисыг зөвшөөрөл, холбогдох баримт бичигтэй тулган шалгах, бүртгэх, газар дээр нь дээж авч, шинжилгээнд хамруулах; 54.1.4.мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөт бодисыг олж илрүүлэх, таньж мэдэх зориулалт бүхий орчин үеийн техник, тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгслийг үйл ажиллагаандаа нэвтрүүлэх, ашиглах, алба хаагчийн мэдлэг, ур чадварыг тогтмол сайжруулах;	Сургалт зохион байгуулах	24000	4	96000
Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллага	51.1.3.алба хаагчдын мэдлэг, ур чадварыг тогтмол дээшлүүлэх, орчин үеийн техник, тоног төхөөрөмжийг үйл ажиллагаандаа нэвтрүүлэх, ашиглах;	Сургалт зохион байгуулах	24000	4	96000
Аймаг нийслэл дүүргийн халамжийн үйлчилгээний байгууллага	64.2.1.амьдралын итгэл үнэмшил, бие даан амьдрах чадвар, хөдөлмөрийн дадал олгох, авьяасыг нь дэмжих, амьдралын зөв дадал, хэвшил суулгах зорилгоор сургалтад хамруулах;	Сургалт зохион байгуулах	24000	4	96000
Донтох нийгмийн сэргээн засах төв	65.2.Мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөт бодис хэрэглэхгүй байхад чиглэсэн зан үйлд нөлөөлөх сайн дурын сургалтыг энэ хуулийн 61 дүгээр зүйлийн 61.3, 62 дугаар зүйлд заасан байгууллага хэрэгжүүлнэ.	Сургалт зохион байгуулах	24000	4	96000

Хууль зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага	46.1.5.мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөт бодисын эргэлтэд хяналт тавих, хууль бус эргэлттэй тэмцэх, урьдчилан сэргийлэх чиг үүрэг бүхий харьяа байгууллагыг дэвшилтэт техник, тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгслээр хангах ажлыг зохион байгуулах;	Тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгслээр хангах;	24000	4	96000
Эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага	48.1.5.мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөт бодисын хамааралтай хүнд эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлдэг байгууллагыг мэргэжил, арга зүйгээр хангах, тэдгээрийн үйл ажиллагаанд шаардлагатай санхүүжилтийг тодорхойлж, шийдвэрлүүлэх;	-Үйл ажиллагаанд шаардлагатай санхүүжилт тодорхойлох	24000	4	96000
Боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага	49.1.3.сэтгэц-нийгмийн сэргээн засах чиглэлээр мэргэжилтэн бэлтгэх арга хэмжээ авах:	-Мэргэжилтэн бэлтгэх	48000	4	192000
Тагнуулын байгууллага	51.1.3.мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөт бодисын хууль бус эргэлттэй тэмцэх чиглэлээр алба хаагчдын мэдлэг, ур чадварыг тогтмол дээшлүүлэх, орчин үеийн техник, тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгслийг үйл ажиллагаандаа нэвтрүүлэх, ашиглах;	-Орчин үеийн техник, тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгслийг үйл ажиллагаандаа нэвтрүүлэх, ашиглах	48000	4	192000

Цагдаагийн байгууллага	52.2.Цагдаагийн байгууллага дэргэдээ мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөт бодисыг судлан тогтоох, тодорхойлох, шинжилгээ хийх лабораторитой байна. 67.2.Энэ хуулийн 67.1.1, 67.1.2-т заасан мэдээллийн сангийн үйл ажиллагааг цагдаагийн төв байгууллага хариуцаж, хяналт тавина. 67.3.Энэ хуулийн 67.1.3- т заасан мэдээллийн сангийн үйл ажиллагааг Донтох эмгэгийг нөхөн сэргээх төв хариуцаж, хяналт тавина.	-Шинжилгээ хийх лаборатори бий болгох	48000	12	576000
Хил хамгаалах байгууллага	53.1.3.хил орчмын нутаг дэвсгэрт тогтоогдсон мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөлөх үйлчилгээтэй ургамлыг эрх бүхий байгууллагатай хамтран устгах арга хэмжээ авах;	-Устгах арга хэмжээ авах	24000	1	24000
Гаалийн байгууллага	54.1.2.Монгол Улсын хилээр нэвтрүүлж байгаа мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөт бодисыг зөвшөөрөл, холбогдох баримт бичигтэй тулган шалгах, бүртгэх, газар дээр нь дээж авч, шинжилгээнд хамруулах; 54.1.4.мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөт бодисыг олж илрүүлэх, таньж мэдэх зориулалт бүхий орчин үеийн техник, тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгслийг үйл ажиллагаандаа нэвтрүүлэх, ашиглах, алба хаагчийн мэдлэг, ур чадварыг тогтмол сайжруулах;	-Шинжилгээнд хамруулах; -Тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгслийг үйл ажиллагаандаа нэвтрүүлэх ашиглах; -Алба хаагчийн мэдлэг ур чадварыг сайжруулах тогтмол сургалт зохион байгуулах	24000	4	96000

Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллага	51.1.3.алба хаагчдын мэдлэг, ур чадварыг тогтмол дээшлүүлэх, орчин үеийн техник, тоног төхөөрөмжийг үйл ажиллагаандаа нэвтрүүлэх, ашиглах;	-Алба хаагчийн мэдлэг ур чадварыг сайжруулах тогтмол сургалт зохион байгуулах; -Тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгслийг үйл ажиллагаандаа нэвтрүүлэх ашиглах;	48000	4	192000
Нийт					2,064,000

Шаардагдах ажлын цагийг Хөдөлмөрийн тухай хуульд заасан ажиллах цагийн горимтой харьцуулан авч үзнэ. Ингэхдээ нэг жилд ажиллах өдөр, цаг, минут гэсэн хэмжигдэхүүнд тулгуурлана.

1 жил = ажлын 200 өдөр

1 өдөр = ажлын 8 цаг /Хөдөлмөрийн тухай хуулийн дагуу/

1 цаг = ажлын 60 минут

Жилд 200 ажлын өдөр буюу (200 х 8) 1600 ажлын цаг буюу (1600 х 60) 96.000 минут ажиллана.

Хүснэгт 4. Төрийн байгууллагын нэмэгдэж буй хүний нөөцийн ачаалал

Нэгж	Хүний нөөцийн хэрэгцээ /мин/	Жилд шаардагдах ажлын цаг /мин/	Нэмэгдэж буй ачаалал /хүний тоо/
Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв	24000	96000	0.25
Үндэсний хороо	96000	96000	1
Гаалийн байгууллага	96000	96000	1
Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллага	288000	96000	3
Аймаг нийслэл дүүргийн халамжийн үйлчилгээний байгууллага	96000	96000	1
Донтох нийгмийн сэргээн засах төв	96000	96000	1
Хууль зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага	96000	96000	1
Эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага	96000	96000	1

Боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага	96000	96000	1
Тагнуулын байгууллага	192000	96000	2
Цагдаагийн байгууллага	192000	96000	2
Хил хамгаалах байгууллага	576000	96000	6
Гаалийн байгууллага	24000	96000	0.25
Нийт			20.5

1.3 Гарах зардлыг урьдчилан тооцох

Хуулийн төсөлд улсаас төсөвт үүсэх зардал, төрийн байгууллагын ачааллыг тооцохдоо аргачлалд заасны дагуу хүний нөөцийн зардлыг юун түрүүнд тооцно.

Нэг албан хаагчид зарцуулах, төрөөс даах зардлыг тооцохдоо түүнд олгох үндсэн цалингаас гадна (1) бүх төрлийн даатгал, (2) хоол, унааны нэмэгдэл, (3) ажилласан жилийн нэмэгдэл, (4) зэрэг, дэвийн нэмэгдэл, (5) буцалтгүй тусламж, (6) шагнал, урамшуулал зэрэг нэмэлт зардлыг нэмж тооцох шаардлагатай байдаг.

Хуулийн төслийн 52.2.-т Цагдаагийн байгууллага дэргэдээ мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөт бодисыг судлан тогтоох, тодорхойлох, шинжилгээ хийх лабораторитой байна. Гэсний дагуу Мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөлөх бодисын шинжилгээний лабораторид шаардлагатай бүтэц орон тоо, багаж, тоног төхөөрөмж, дагалдах хэрэгслийн зардлыг тооцов.

Хуулийн төсөлд улмаас төсөвт үүсэх зардал, төрийн байгууллагын ачааллыг тооцохдоо аргачлалд заасны дагуу хүний нөөцийн зардал-г юун түрүүнд тооцно.

Нэг албан хаагчид зарцуулах, төрөөс даах зардлыг тооцохдоо түүнд олгох үндсэн цалингаас гадна (1) бүх төрлийн даатгал, (2) хоол, унааны нэмэгдэл, (3) ажилласан жилийн нэмэгдэл, (4) зэрэг, дэвийн нэмэгдэл, (5) буцалтгүй тусламж, (6) шагнал, урамшуулал зэрэг нэмэлт зардлыг нэмж тооцох шаардлагатай байдаг.

Засгийн газар болон төрийн захиргааны төв байгууллагын албан хаагчдын цалинг сард дунджаар 2,050,000², жилд 24,600,000 гэж тооцон, тагнуул, цагдаагийн байгууллагын албан хаагчдын цалинг сард дунджаар 1,682,917³, жилд 20,195,004 гэж тооцлоо.

Энэ зардал дээр тооцож гаргасан **хүний нөөцийн хэрэгцээнд** үржүүлж хүний нөөцийн нийт зардал гарна.

Хүснэгт 5. Төрийн байгууллагын нэмэгдэж буй хүний нөөцийн зардал

Нэгж	Нэмэгдэж буй ачаалал /хүний тоо/	Нэг албан хаагчийн 1 жилийн цалингийн зардал	Хүний нөөцийн зардал
Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв	0.25	24,600,000	6150000

² Засгийн газрын 2024 оны 12 дугаар сарын 25-ны өдрийн 238 дугаар тогтоолын 2 дугаар хавсралт ТӨРИЙН ЗАХИРГААНЫ ТӨВ БАЙГУУЛЛАГЫН ТӨРИЙН ЗАХИРГААНЫ БОЛОН ТӨРИЙН ТУСГАЙ АЛБАН ТУШААЛЫН ЦАЛИНГИЙН ХЭМЖЭЭ, <https://legalinfo.mn/mn/detail?lawId=17355342347221&showType=1>

³ Засгийн газрын 2024 оны 12 дугаар сарын 25-ны өдрийн 238 дугаар тогтоолын 4 дүгээр хавсралт ТӨРИЙН ТУСГАЙ АЛБАН ТУШААЛЫН ЦАЛИНГИЙН ХЭМЖЭЭ, <https://legalinfo.mn/mn/detail?lawId=17355342407681&showType=1>

Үндэсний хороо	1	24,600,000	24600000
Гаалийн байгууллага	1	20,195,004	20195004
Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллага	3	24,600,000	73800000
Аймаг нийслэл дүүргийн халамжийн үйлчилгээний байгууллага	1	24,600,000	24600000
Донтох нийгмийн сэргээн засах төв	1	24,600,000	24600000
Хууль зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага	1	24,600,000	24600000
Эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага	1	24,600,000	24600000
Боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага	1	24,600,000	24600000
Тагнуулын байгууллага	2	20,195,004	40390008
Цагдаагийн байгууллага	2	20,195,004	40390008
Хил хамгаалах байгууллага	6	20,195,004	121170024
Гаалийн байгууллага	0.25	20,195,004	5048751
Нийт			454,743,79 5

Хүний нөөцийн дундаж зардал, материаллаг дундаж зардал, бусад зардлыг нэмснээр нийт зардал гарна.

Материаллаг зардал гэж тухайн ажлын байртай холбогдон гарах нийтлэг зардлыг хэлнэ. Үүнд, ажлын байр, (түрээсэлдэг бол түрээсийн төлбөр, төрийн эзэмшлийн эд хөрөнгө бол элэгдэл хорогдлын зардал), цахилгаан дулаан, бичиг хэргийн зардал, техник, тоног төхөөрөмжийн зардал, урсгал зардал, хөрөнгө оруулалтын зардал гэх мэт орно.

Төрийн байгууллагын нэг ажилтанд ногдох материаллаг зардлыг Засгийн газрын 59 дүгээр тогтоолоор батлагдсан “Хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдон гарах зардлын тооцоог хийх аргачлал”-ын хавсралтыг үндэслэж, нэмэгдсэн ажлын байранд оногдох тоног төхөөрөмж, бичиг хэргийн зардал зэрэг материаллаг зардлыг ерөнхийлөн тооцлоо.

Хүснэгт 6. Хар тамхи, мансууруулах бодис хэрэглэсэн хүнд үзүүлэх сургалтын зардал, багаж, тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгсэл болон шаардлагатай байгаа орон тооны судалгаа

1. Барилга, байгууламж					
Д/д	Төрөл	Тоо ширхэг	Мкв	Зарцуулагдах төсөв	
1	Зураг төсвийн үнэ	1	300	45,000,000	
2	Өргөтгөлийн байр	1	300	438,000,000	
Дүн				483,000,000	
2. Шаардлагатай орон тоо					
д/д	Албан тушаалын нэр	Алба хаагчийн тоо	Цалин /сараар	Цалин /жилээр	Тайлбар
1	Сэтгэц наркологийн эмч	1	3,435,000	41,221,000	
2	Мэргэшсэн сэтгэл зүйч	1	3,435,000	41,221,000	
3	Нийгмийн ажилтан	1	3,435,000	41,221,000	
4	Эрүүл ахуйч эмч	1	3,435,000	41,221,000	
5	Ээлжийн дарга	4	3,435,000	164,880,000	
6	Сувилагч	1	2,975,000	35,700,000	
7	Хамгаалалтын ажилтан	8	2,975,000	285,600,000	
8	Дүрс бичлэгийн хяналтын ажилтан	3	2,975,000	107,100,000	
9	Тогооч	1	2,975,000	35,700,000	
Дүн			29,075,000	793,864,000	

2. Эмнэлгийн тоног төхөөрөмж, багаж, хэрэгсэл					
д/д	Эмнэлгийн багаж хэрэгсэл, тоног төхөөрөмжийн нэр	Тоо, ширхэг	Нэгж үнэ	Нийт үнэ	Тайлбар
1	Амьсгалын маск (oxygen mask)	1	30,000	30,000	
2	Хүчилтөрөгчийн баллон	1	100,000	100,000	
3	Ambu bag / Bag-valve-mask (хиймэл амьсгал өгөх)	1	50,000	50,000	
4	Pocket mask (CPR маск)	1	70,000	70,000	
5	Соруулах аппарат (suction)	1	400,000	400,000	
7	Амьсгалын гуурс (nasopharyngeal airway)	1	25,000	25,000	
8	Пульсоксиметр (SpO ₂ хэмжих)	5	50,000	250,000	
9	Цусны даралт хэмжигч	2	45,000	90,000	
10	Зүрхний монитор (ECG monitor)	1	2,000,000	2,000,000	
11	Дефибриллятор	1	4,000,000	4,000,000	
12	Амьсгалын тоо хэмжигч	1	25,000	25,000	
13	Термометр	1	50,000	50,000	
14	Зөөврийн монитор	1	8,000,000	8,000,000	
Дүн				15,090,000	
3. Харуул хамгаалалтын чиглээлээр шаардлагатай тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгсэл					
д/д	Шаардлагатай техник хэрэгсэл, тоног төхөөрөмж	Тоо, ширхэг	Нэгж үнэ	Нийт үнэ	Тайлбар
1	Телекамер	30	250,000	7,500,000	
2	Хяналтын дэлгэц	5	1,600,000	8,000,000	
3	NVR бичлэгийн төхөөрөмж	5	400,000	2,000,000	
4	Мансууруулах эм, сэтгэцэт нөлөөт бодис илрүүлэх тест	200	6000	1,200,000	
Дүн				18,700,000	

4. Мансууруулах эм сэтгэцэд нөлөөт бодис хэрэглэсэн этгээдүүдэд нийгэм, сэтгэл зүйн чиглэлээр үзүүлэх сургалт, сургалтын хэрэглэгдэхүүн, тоног төхөөрөмж

д/д	Сургалтад шаардлагатай танхим, сургалтын зардал, сургалтын хэрэглэгдэхүүн	Тоо, ширхэг	Нэгж үнэ /сар/	Нийт Үнэ /жилд	Тайлбар
Сургалтын зардал					
1	Бүлгийн сургалтын танхим	1	25,000,000	25,000,000	
2	Сургалтын багш	2	4,500,000	54,000,000	
Дүн			29,500,000	79,000,000	
Сургалтын тоног төхөөрөмж					
1	Проектор	1	4,000,000	4,000,000	
2	Дэлгэц	1	1,500,000	1,500,000	
3	Ухаалаг самбар	1	7,000,000	7,000,000	
4	Компьютер иж бүрэн	6	3,800,000	22,800,000	
5	Принтер 3 үйлдэлт өнгөт	6	950,000	5,700,000	
6	Люминаторын машин	1	350,000	350,000	
7	Цаас устгагч	3	780,000	2,340,000	
8	Цоолтуур	1	200,000	200,000	
Дүн				43,890,000	
Сургалтын хэрэглэгдэхүүн					
1	Флипчарт самбар	3	300,000	900,000	
2	A4 цаас	1000	18,000	18,000,000	
3	Маркер олон өнгөтэй	1400	2500	3,500,000	

4	Бал	1400	1200	1,680,000	
5	Харандаа	1000	500	500,000	
6	Наадаг цаас	1000	3000	3,000,000	
7	Наадаг соронз	50	6000	3,000,000	
8	Брошур, гарын авлага	500	18,000	9,000,000	
9	Фото цаас	500	12,000	6,000,000	
10	Люминаторын цаас	1000	15,000	15,000,000	
11	Дэвтрийн нуруу	500	500	2,500,000	
12	Принтерийн хор	300	5500	1,650,000	
13	Цаг хэмжигч	2	100,000	200,000	
Дүн				64,930,000	
Нийт дүн			1,498,474,000		

Хүснэгт 7. Мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөлөх бодисын шинжилгээний лабораторид шаардлагатай бүтэц орон тоо, багаж, тоног төхөөрөмж, дагалдах хэрэгслийн зардал

Багаж, тоног төхөөрөмж, дагалдах хэрэгслийн зардал ⁴	6,615,183,200
---	----------------------

Нийт материаллаг зардал: 8,113,657,200

⁴ Багаж, тоног төхөөрөмж, дагалдах хэрэгслийн зардлын жагсаалтыг хавсралтаас дэлгэрэнгүй үзнэ үү.

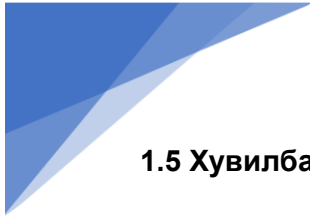
1.4 Үр дүнг тооцох

Хүний нөөцийн дундаж зардал, материаллаг дундаж зардал, бусад зардлыг нэмснээр нийт зардал гарна.

Материаллаг зардал гэж тухайн ажлын байртай холбогдон гарах нийтлэг зардлыг хэлнэ. Үүнд, ажлын байр, (түрээсэлдэг бол түрээсийн төлбөр, төрийн эзэмшлийн эд хөрөнгө бол элэгдэл хорогдлын зардал), цахилгаан дулаан, бичиг хэргийн зардал, техник, тоног төхөөрөмжийн зардал, урсгал зардал, хөрөнгө оруулалтын зардал гэх мэт орно.

Хүснэгт 8. Төрийн захиргааны байгууллагаас гарах нийт зардал

Нэгж	Нэмэгдэж буй ачаалал (Хүний тоо)	Хүний нөөцийн зардал (Төгрөгөөр)	Материаллаг зардал (Төгрөгөөр)	Нийт
Төрийн захиргааны байгууллага	20.5	454,743,795	8,113,657,200	8,568,400,995

1.5 Хувилбарыг нягталж, үр дүнг танилцуулах

Монгол Улсын Засгийн газрын 2016 оны 59 дүгээр тогтоолын дөрөвдүгээр хавсралт “Хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдон гарах зардлын тооцоог хийх аргачлал”-ын 4.7-д зааснаар хялбарчлах боломжийг шалгаж үр дүнг танилцуулах үе шатанд хуулийн төсөлд шинээр нэмж байгаа буюу өөрчилж байгаа зохицуулалттай холбогдон гарах төсвийн зардлыг багасгах, эдийн засагт дарамт багатай өөр хувилбар, боломж байгаа эсэхийг шалган тогтоогдог.

Хувилбарыг нягтлах шатанд хуулийн төсөлд шинээр нэмэгдэж байгаа буюу өөрчлөгдөж буй зохицуулалттай холбоотой төрд үүсэх зардлыг хэрхэн багасгах, эдийн засагт дарамт багатай өөр хувилбар боломж байгаа эсэхийг нягталж үзнэ.

Хувилбарыг нягтлах ажлыг дараах шалгуур үзүүлэлтийн дагуу гүйцэтгэнэ. Үүнд:

1. Цахим хэлбэрээр гүйцэтгэх боломжтой эсэх;
2. Тоог багасгах боломж байгаа эсэх;
3. Давтамжийг багасгах боломж бий эсэх;
4. Татгалзах боломжтой эсэх.

1. Цахим хэлбэрээр гүйцэтгэх боломжтой эсэх

Мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөлөх үйлчилгээтэй ургамлыг устгах, донтох эмгэгийг нөхөн сэргээх төвөөс үзүүлэх албадан эмчилгээ, зан үйлд нөлөөлөх сургалт, нийгмийн хамгааллын арга хэмжээ гэх мэт тус хуулийн төслийн гол зохицуулалтуудын дагуу хийгдэх дээрх зардал үүсгэх үйл ажиллагааг цахимаар гүйцэтгэх боломжгүй билээ.

2. Тоог багасгах боломж байгаа эсэх

Алба хаагчдыг чадавхжуулах зорилготой сургалтын тоо болон техник, хангамжийн тоог багасгах нь үр дүнд шууд сөргөөр нөлөөлөх бөгөөд хуулийн төслийн зорилго хангагдах боломжгүйд хүрэх эрсдэлтэй.

Харин албадан эмчилгээ, нийгмийн хамгааллын арга хэмжээ, зан үйлд нөлөөлөх сургалтын тоог багасгах эсэх нь хуулийн хэрэгжилт үр дүнтэй байх эсэхээс хамаарах тул тоог багасгахаар төлөвлөж зардлыг тооцох боломжгүй.

Ургамлын устгал, лаборатори байгуулах, мэдээллийн санг үүсгэх гэх мэт зардал нь тогтмол үүсэх зардал бөгөөд энэ хуулийн төслийн зорилгыг хангах чухал зохицуулалт юм. Тиймээс багасгах боломжгүй гэж үзлээ.

3. Давтамжийг багасгах боломж бий эсэх

Албадан эмчилгээ, нийгмийн хамгааллын арга хэмжээ, зан үйлд нөлөөлөх сургалтын давтамжийг багасгах боломжтой эсэх нь хуулийн хэрэгжилт үр дүнтэй байх эсэхээс шууд хамаарах тул давтамжийг багасгахаар төлөвлөж зардлыг тооцох боломжгүй. Бусад зардал үүсгэх зохицуулалт нь давтамжит байдлаар зардал үүсгэхгүй гэж үзэв.

4. Татгалзах боломжтой эсэх

Энэхүү хуулийн төслийн зорилт нь мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодисын хор хөнөөлөөс урьдчилан сэргийлэх, хүн амын эрүүл мэндийг хамгаалах, мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодисын эргэлтэд хяналт тавих, хууль бус эргэлттэй тэмцэхтэй холбогдсон харилцааг зохицуулах юм.

ДҮГНЭЛТ, САНАЛ

Хуулийн төслийн зардлын тооцоог хууль тогтоомжийн төслийн үр нөлөөг үнэлэх явцад иргэн, хуулийн этгээд, төрийн байгууллагад хэдий хэмжээний зардал, ачаалал үүсгэхийг урьдчилан гаргах зорилготой хийдэг. Мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодисын эргэлтэд хяналт тавих тухай хуулийн төслийн хэрэгжилттэй холбогдон гарах иргэн, хуулийн этгээд, төрийн байгууллагын зардлыг тооцохдоо одоо хүчин төгөлдөр хэрэгжиж буй хуулиас шинэчлэгдсэн зохицуулалт агуулсан зүйл заалт тус бүрээр тооцон боловсруулсан болно. Өөрөөр хэлбэл, хуулийн төсөлд одоогийн мөрдөгдөж буй хууль, тогтоомжийн төсөлд хэвээр туссан, иргэн, хуулийн этгээд, төрийн байгууллагад нэмэлтээр зардлын нөлөөлөл үзүүлэхгүй зүйл заалтыг одоогийн батлагдсан орон тоо, төсөв, зардалд нөлөөлөхгүй гэж үзсэн болно.

Мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодисын эргэлтэд хяналт тавих тухай хуулийн төслийг хэрэгжүүлэхэд иргэн, аж ахуйн нэгж, төрийн байгууллагаас гарах зардлын тооцоог дараах байдлаар дүгнэж болохоор байна. Үүнд:

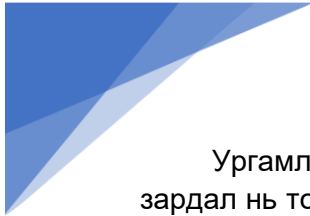
Мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодисын эргэлтэд хяналт тавих тухай /шинэчилсэн найруулга/ хуулийн төслийг хэрэгжүүлэхэд Үндэсний хороо 0.25, Гаалийн байгууллага 1, Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллага 1, Аймаг нийслэл дүүргийн халамжийн үйлчилгээний байгууллага 3, Донтох нийгмийн сэргээн засах төв 1, Хууль зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага 1, Эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага 1, Боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага 1, Тагнуулын байгууллага 1, Цагдаагийн байгууллага 2, Хил хамгаалах байгууллага 2, Гаалийн байгууллага 6 хүний нөөцийн ачаалал нэмэгдэж байна.

Энэхүү тооцооллоос үзэхэд төрийн захиргааны байгууллагад шинээр үүсэх ачаалал нь 20.5 нэгж хүний хэрэгцээтэй тэнцэж байгаа бөгөөд үүнийг хэрэгжүүлэхэд нийт 8,568,400,995 төгрөгийн зардал шаардагдахаар байна. Үүнээс 454,743,795 төгрөг нь хүний нөөцийн зардал, 8,113,657,200 төгрөг нь материаллаг зардал байгаа нь нийт зардлын дийлэнх хэсгийг материаллаг буюу үйл ажиллагааг хэвийн, тасралтгүй хэрэгжүүлэхэд шаардагдах санхүүжилт бүрдүүлж байгааг харуулж байна. Иймээс тухайн хууль, бодлогын зохицуулалтыг хэрэгжүүлэхтэй холбоотойгоор зөвхөн орон тоо нэмэгдүүлэх асуудал бус, харин байгууллагын үйл ажиллагааны бодит чадавх, техник, тоног төхөөрөмж, хэрэглэгдэхүүн, дэд бүтцийн хангалт зэрэг материаллаг нөхцөлийг цогцоор нь бүрдүүлэх шаардлага зүй ёсоор тавигдаж байна.

Мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөлөх үйлчилгээтэй ургамлыг устгах, донтох эмгэгийг нөхөн сэргээх төвөөс үзүүлэх албадан эмчилгээ, зан үйлд нөлөөлөх сургалт, нийгмийн хамгааллын арга хэмжээ гэх мэт тус хуулийн төслийн гол зохицуулалтуудын дагуу хийгдэх дээрх зардал үүсгэх үйл ажиллагааг цахимаар гүйцэтгэх боломжгүй билээ.

Алба хаагчдыг чадавхжуулах зорилготой сургалтын тоо болон техник, хангамжийн тоог багасгах нь үр дүнд шууд сөргөөр нөлөөлөх бөгөөд хуулийн төслийн зорилго хангагдах боломжгүйд хүрэх эрсдэлтэй.

Харин албадан эмчилгээ, нийгмийн хамгааллын арга хэмжээ, зан үйлд нөлөөлөх сургалтын тоог багасгах эсэх нь хуулийн хэрэгжилт үр дүнтэй байх эсэхээс хамаарах тул тоог багасгахаар төлөвлөж зардлыг тооцох боломжгүй.

Ургамлын устгал, лаборатори байгуулах, мэдээллийн санг үүсгэх гэх мэт зардал нь тогтмол үүсэх зардал бөгөөд энэ хуулийн төслийн зорилгыг хангах чухал зохицуулалт юм. Тиймээс багасгах боломжгүй гэж үзлээ.

Албадан эмчилгээ, нийгмийн хамгааллын арга хэмжээ, зан үйлд нөлөөлөх сургалтын давтамжийг багасгах боломжтой эсэх нь хуулийн хэрэгжилт үр дүнтэй байх эсэхээс шууд хамаарах тул давтамжийг багасгахаар төлөвлөж зардлыг тооцох боломжгүй. Бусад зардал үүсгэх зохицуулалт нь давтамжит байдлаар зардал үүсгэхгүй гэж үзэв.

Энэхүү хуулийн төслийн зорилт нь мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодисын хор хөнөөлөөс урьдчилан сэргийлэх, хүн амын эрүүл мэндийг хамгаалах, мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодисын эргэлтэд хяналт тавих, хууль бус эргэлттэй тэмцэхтэй холбогдсон харилцааг зохицуулах юм.

Мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодисын эргэлтэд хяналт тавих тухай хуулийн төслийн мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөт бодистой холбогдох үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрлийн тухай зохицуулсан Гуравдугаар бүлэгт хуулийн этгээдэд зардал үүсгэх зохицуулалт бий. Зөвшөөрөлтэй холбоотой зардал үүсгэх зохицуулалтад байгаа боловч эдгээр зохицуулалт нь тус шинэчилсэн найруулгын хүрээнд шинээр зардал бий болгож буй зохицуулалт биш юм. Одоо хүчин төгөлдөр үйлчилж буй Мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодисын эргэлтэд хяналт тавих тухай хуулийн хоёрдугаар бүлгийн 4-өөс 9 дүгээр зүйлээр зохицуулагдаж байгаа харилцаа болно. Иймд уг хуулийн төслийн хүрээнд хуулийн этгээдэд шинээр зардал үүсэхгүй гэж үзлээ.

ХАВСРАЛТ

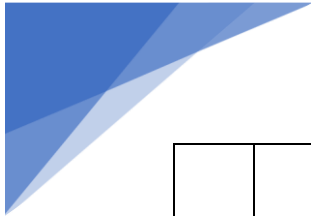
СОНГИНО ХАЙРХАН ДҮҮРГИЙН 21 ДҮГЭЭР ХОРООНД БАЙРЛАХ СОГТУУРАХ, МАНСУУРАХ ДОНТОЙ ХҮНИЙГ АЛБАДАН ЭМЧЛЭХ 300 ОРТОЙ ЭМНЭЛГИЙН УРСГАЛ БОЛОН ХӨРӨНГИЙН ОРУУЛАЛТЫН ЗАРДАЛ

Ангилал	Шаардлагатай төсөв
НИЙТ	70,043,640.0
НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	70,043,640.0
УРСГАЛ ЗАРДАЛ	14,143,885.7
БАРАА, ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	14,128,385.7
Цалин, хөлс болон нэмэгдэл урамшил	9,236,614.7
Үндсэн цалин	5,308,552.8
Нэмэгдэл	3,928,061.9
Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	184,732.3
Эрүүл мэндийн даатгал	184,732.3
Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	390,553.8
Гэрэл, цахилгаан	121,440.0
Түлш, халаалт	217,697.8
Цэвэр, бохир ус	51,416.0
Хангамж, бараа материалын зардал	250,875.7
Бичиг хэрэг	102,744.4
Тээвэр, шатахуун	45,948.7
Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	31,271.6
Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	9,120.0
Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	61,791.0
Нормативт зардал	2,469,672.9
Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	117,019.9
Хоол, хүнс	749,470.4
Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	1,603,182.6
Эд хогшил, урсгал засварын зардал	1,445,390.0
Багаж, техник, хэрэгсэл	1,376,790.0
Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	41,000.0
Урсгал засвар	27,600.0
Нийтлэг ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	82,546.3
Мэргэжлийн үйлчилгээний төлбөр	28,600.0
Тээврийн хэрэгслийн татвар, оношилгоо	731.6
Мэдээллийн технологийн үйлчилгээ	20,560.0

Нийтлэг үйлчилгээний төлбөр, хураамж	32,654.7
Бараа үйлчилгээний бусад зардал	68,000.0
Бараа үйлчилгээний бусад зардал	40,000.0
Сургалт, дадлага, бэлтгэлийн зардал	28,000.0
УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	15,500.0
Бусад урсгал шилжүүлэг	15,500.0
Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	15,500.0
ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	55,899,754.3
Барилга байгууламж	54,354,427.3
Тоног төхөөрөмж: Эмнэлэгийн тоног төхөөрөмж	1,290,327.0
Тоног төхөөрөмж: Эмнэлэгийн зориулалтын тээврийн хэрэгсэл	255,000.0
<u>ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР</u>	<u>70,043,640.0</u>
Улсын төсвөөс санхүүжих	70,043,640.0
АЖИЛЛАГСДЫН ТОО	237.0
Удирдах ажилтан	2.0
Гүйцэтгэх ажилтан	231.0
Үйлчлэх ажилтан	4.0

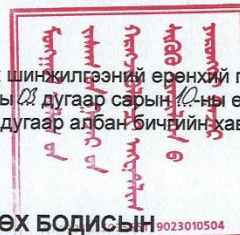
**“МАНСУУРУУЛАХ ЭМ, СЭТГЭЦЭД НӨЛӨӨТ БОДИСТОЙ ХОЛБООТОЙ
ТОНОГ ТӨХӨӨРӨМЖИЙН ТООЦОО, СУДАЛГААНЫ ТАЛААР
ТАНИЛЦУУЛГА”**

ХОРИХ АНГИ БАЙГУУЛЛАГАД ШААРДЛАГАТАЙ ТОНОГ ТӨХӨӨРӨМЖ						
д/д	Нэр	Зураг	Зориулалт	Тоо ширхэг	Үнэ	Нийт
1.	Баривчлах байр Өмнөговь, Говь-Алтай, Баян-Өлгий, Хархорин сум дахь ШШГХ-ийн		Нэг цэгийн үйлчилгээ бүхий контор, цагдан хорих байр, баривчлах байр	4ш	-	-
2	TEK84 Intercept(бие ийн рентген сканнер)		Бүтэн биеийн рентген төхөөрөмж /407 , 425, 461 дүгээр нээлттэй, хаалттай хорих анги/	3ш	770.000.000	2.310.0 00.000
3.	“Medimpex Mongolia” ХХК		Хар тамхи илрүүлэгч шинжлэгч тест	4000ш	25.000	100.00 0.000
4	Сэтгэц наркологи эмч	-	Энэ чиглэлийн мэргэшсэн эмч 407 , 425, 461 дүгээр нээлттэй, хаалттай хорих анги/	3ш	-	-

5.	Сургалтын зардал	Сургалтын хөтөлбөр боловсруулах	мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодистой холбоотой сургалт зохион байгуулах	-	9.000.000	9.000.000
6	Цахим бугуйн гав /байршил тогтоогч төхөөрөмж GPS-тэй/	-	Урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр, гадна гэрээт хэсэгт ажиллаж байгаа хоригдол	200ш	1.065.000	213.000.000
7	Алсын зайны цахилгаан бороохой /taser/	Мэргэжлийн	Урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр	100 Ш	400.000	40.000.000

Шүүх шинжилгээний ерөнхий газрын
2026 оны 03 дугаар сарын 12-ны өдрийн
03/... дугаар албан бичгийн хавсралт

**МАНСУУРУУЛАХ ЭМ, СЭТГЭЦЭД НӨЛӨӨЛӨХ БОДИСЫН
ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ЛАБОРАТОРИД ШААРДЛАГАТАЙ БҮТЭЦ ОРОН ТОО, БАГАЖ,
ТОНОГ ТӨХӨӨРӨМЖ, ДАГАЛДАХ ХЭРЭГСЛИЙН ЗАРДЛЫН СУДАЛГАА**

Бүтэц, орон тоо

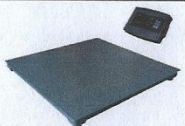
№	Албан тушаал	Орон тоо	Цолны зэрэглэл	Албан тушаалын зэрэглэл
1.	Лабораторийн эрхлэгч	1	Дэд хурандаа	ТТ-3
2.	Мэргэшсэн шинжээч	1	Дэд хурандаа	ТТ-4
3.	Ахлах шинжээч	2	Хошууч	ТТ-5
4.	Шинжээч	2	Ахмад	ТТ-6
5.	Лаборант	1	Ахлах ахлагч	ТТ-9
6.	Лабораторийн шил сав угаагч	1	Энгийн	ТҮЭМ-1
Нийт орон тоо		8		

Шаардлагатай өрөө

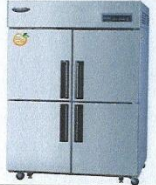
№	Өрөөний нэрс	Хэмжих нэгж м2	Өрөөний тоо	Нийт хэмжээ
1.	Шинжээч нарын өрөө	50	2	100 м ²
2.	Жингийн өрөө	30	2	60 м ²
3.	Бодис хадгалах өрөө	20	1	20 м ²
4.	Эд мөрийн баримт хадгалах өрөө	40	2	80 м ²
5.	Биологийн дээж хадгалах өрөө	40	2	80 м ²
6.	Даралтад хий хадгалах өрөө	20	1	20 м ²
7.	Дээж бэлтгэлтийн өрөө	50	1	50 м ²
Нийт хэмжээ			11	410 м ²

Багаж, тоног төхөөрөмж

№	Багаж, тоног төхөөрөмжийн нэр	Нэгжийн үнэ /төгрөг/	Тоо ширхэг	Нийт үнэ	Хавсаргах зураг
1.	Хийн хроматограф-масс спектрометр /GC-MS/	600,000,000	2	1,200,000,000	

2.	Өндөр мэдрэмжит шингэний хроматографи - HPLC (Agilent 1260 Infinity II LC)	600,000,000	1	600,000,000	
3.	Thermo Fisher Gemini Raman/FTIR analyzer /database/	950,000,000	1	950,000,000	
4.	Холигч /Vortex/	5,000,000	2	10,000,000	
5.	Жингийн туухай	2,000,000	1	2,000,000	
6.	Аналитик жин /0,0001-220гр/	40,000,000	5	200,000,000	
7.	Цахилгаан жин /30 кг хүртэл/	2,000,000	3	6,000,000	
8.	Жин /5тн кг хүртэл/	3,500,000	1	3,500,000	

9.	Стандарт дээж хадгалах хөргүүр /цоожтой/	20,000,000	2	40,000,000	
10.	Агааржуулагч /Air conditioner/	8,000,000	6	48,000,000	
11.	UPS /UPS 6 кВт, 220В/	11,000,000	4	44,000,000	
12.	Бодис хадгалах шүүгээ	25,000,000	3	75,000,000	
13.	Чийгшүүлэгч	600,000	6	3,600,000	
14.	GC/MS тоног төхөөрөмжийн гели хийн шугам, хоолойн систем /5 төрөл /	600,000,000	1	600,000,000	

15.	Ethos easy дээж бэлтгэх багаж	170,000,000	1	170,000,000	
16.	Цахилгааны нөөц тэжээлийн үүсгүүр (220кВт, 230/480В)	1,000,000,000	1	1,000,000,000	
17.	Хөргөгч, хөлдөөгч /4 хаалгатай/	25,000,000	5	125,000,000	
18.	Cobas c 311 analyzer /cassette/	400,000,000	1	400,000,000	
Нийт үнэ				5,477,100,000	

Шаардлагатай лабораторийн ширээ, сандал

№	Шаардлагатай зүйлс	Нэгжийн үнэ /төгрөг/	Тоо ширхэг	Нийт үнэ	Хавсаргах зураг
1.	Лабораторийн ширээ /ханийн тавиуртай/	2,000,000	4	8,000,000	
2.	Тоног төхөөрөмжийн ширээ	20,000,000	3	60,000,000	

3.	Жингийн ширээ	4,000,000	10	40,000,000	
4.	Эд мөрийн баримт хадгалах шүүгээ	23,000,000	5	115,000,000	
5.	Лабораторийн сандал	150,000	10	1,500,000	
6.	Шинжээчийн сандал	400,000	10	4,000,000	
7.	Шинжээчийн ширээ	500,000	10	5,000,000	
8.	Шинжээчийн шүүгээ	550,000	10	5,500,000	
9.	Суурин компьютер /иж бүрдэл/	5,700,000	10	57,000,000	
10.	Гэрэл зургийн аппарат /иж бүрдэл/	3,500,000	10	36,000,000	

11.	Өнгөт принтер /laser/	1,800,000	5	9,000,000	
12.	Хар принтер	1,200,000	5	6,000,000	
Нийт үнэ				346,000,000	

Мансууруулах болон сэтгэцэд нөлөөлөх бодисын шинжилгээ хийхэд шаардлагатай өндөр мэдрэмжит багажийн сэлбэг хэрэгслийн жагсаалт

№	Багаж хэрэгсэл, хэрэглэгдэхүүн	Нэгжийн үнэ /₮/	Тоо ширхэг	Нийт үнэ ₮
1	GC-MS виал Vial,screw, 2 ml clr, WrtOn.cert, 100 pk Agilent Part number:5182-0715	200,000	100	20,000,000
2	GC-MS виалын таг Cap, 9 mm blue screw, PTFE/RS, 100PK Agilent Part no:5182-0720	260,000	100	26,000,000
3	Фильтер /syringe filter 0.22 µm PTFE 13 mm/ 1000pk Agilent Part no: 5190-5265	3,100,000	10	31,000,000
4	1000 µl пипетканы хошуу /500 ш/	60,500	40	2,420,000
5	200 µl пипетканы хошуу /1000 ш/	55,000	40	2,200,000
6	10 µl пипетканы хошуу /1000 ш/	49,500	10	495,000
7	Центрифугийн түбе 50 мл	770	1,000	770,000
8	Центрифугийн түбе 15 мл	550	1,000	550,000
9	Тюбены тавиур 50 мл	7,480	5	37,400
10	Тюбены тавиур 15 мл	7,480	5	37,400
11	Автомат пипетка, 1мкл - 10мл, Multipette® M4	7,900,000	2.00	15,800,000
12	Хүчил, шүлтэд тэсвэртэй хуваарьт автомат соруул, Eppendorf Varispenser® 2X 0.5–5 мл (Тунгалаг шилтэй 1 литр)	7,200,000	2.00	14,400,000

13	Пипетканы автомат соруул Electronic Pipette Controller	374,100	2.00	748,200
14	Бодисын халбага /1000ш/ жижиг	1,000,000	1	1,000,000
15	Бодисын халбага /1000ш/ дунд	1,700,000	1	1,700,000
16	Бодисын халбага /1000ш/ том	2,000,000	1	2,000,000
17	Жингийн аяга /330 ml/ Weighing boats 10pk	12,000	1000	1,089,000
18	Жингийн аяга /100 ml/ 10pk	5,000	1000	440,000
19	Жингийн аяга /10 ml/ 500pk	150,000	50	596,200
18	Гелийн хий 99.999%	3,000,000	20	30,000,000
19	Азотын хий	550,000	10	5,500,000
20	Цэвэр агаар	850,000	5	4,250,000
21	Аргон хий	150,000	30	4,500,000
22	Устөрөгчийн хий	1,000,000	10	10,000,000
23	Нитрил бээлий M	30,000	60	1,800,000
24	Нитрил бээлий L	30,000	60	1,800,000
25	Эд мөрийн баримт битүүмжлэх лацтай уут	5,000	1000	5,000,000
26	Эд мөрийн баримт битүүмжлэх лацтай хайрцаг	6,000	1000	6,000,000
27	Дээж зөөвөрлөх тэрэг	5,000,000	3	15,000,000
Нийт үнэ				205,133,200

Урвалж бодис:

№	Нэршил	Хэмжих нэгж	Нэг бүрийн үнэ	Тоо ширхэг	Нийт үнэ
1	Гелийн хий 99.999%	Баллон	3,000,000	20	30,000,000
2	Азотын хий 99.999%	Баллон	550,000	10	5,500,000
3	Цэвэр агаар 99.999%	Баллон	850,000	5	4,250,000
4	Аргон хий 99.999%	Баллон	150,000	30	4,500,000
5	Устөрөгчийн хий 99.999%	Баллон	1,000,000	10	10,000,000
6	Этанол LC grade	1 литр	100,000	10	1,000,000
7	Метанол LC grade	1 литр	150,000	10	1,500,000
8	Этил ацетат LC grade	1 литр	230,000	10	2,300,000
9	Гексан LC grade	1 литр	190,000	10	1,900,000
10	Азотын хүчил ICP grade	1 литр	7,000,000	10	70,000,000
11	ELISA KIT METH	хайрцаг	3,500,000	10	35,000,000
12	ELISA KIT THC	хайрцаг	3,500,000	10	35,000,000
13	ELISA KIT HAIR METH	хайрцаг	3,500,000	5	17,500,000
14	ELISA KIT HAIR THC	хайрцаг	3,500,000	5	17,500,000
15	Dilution Buffer (0.1% BSA/PBS)	1 литр	1,000,000	1	1,000,000

Нийт үнэ

236,950,000

Шаардлагатай стандарт бодис:

№	Бодисын Нэр	Нэмэлт Мэдээлэл	Хэмжээ	Үнэ ₮
1	Morphine	Үндсэн бодис	10 mg	3,000,000
2	Heroin	Үндсэн бодис	1 mg	3,000,000
3	6-Acetylmorphine	Метаболит	1 mg	3,000,000
4	Heroin-d9	Дотоод Стандарт (IS)	1 mg	3,000,000
5	6-Acetylmorphine-d6	Дотоод Стандарт (IS)	1 mg	3,000,000
6	Cocaine (CRM)	Үндсэн бодис	1 mg	3,000,000
7	Benzoylcegonine (CRM)	Метаболит	1 mg	3,000,000
8	Cocaine-d3 (CRM)	Дотоод Стандарт (IS)	100 µg	3,000,000
9	Benzoylcegonine -d3 (CRM)	Дотоод Стандарт (IS)	100 µg	3,000,000
10	2-oxo-3-hydroxy LSD (solution)	Метаболит	100 µg	3,000,000
11	Diazepam (CRM)	Үндсэн бодис	1 mg	3,000,000
12	Nordiazepam (CRM)	Метаболит	1 mg	3,000,000
13	Temazepam (CRM)	Метаболит	1 mg	3,000,000
14	Oxazepam (CRM)	Метаболит	1 mg	3,000,000
15	Diazepam-d5 (CRM)	Дотоод Стандарт (IS)	1 mg	3,000,000
16	Nordiazepam-d5 (CRM)	Дотоод Стандарт (IS)	1 mg	3,000,000
17	Temazepam-d5 (CRM)	Дотоод Стандарт (IS)	1 mg	3,000,000
18	Oxazepam-d5 (CRM)	Дотоод Стандарт (IS)	100 µg	3,000,000
19	Ketamine (hydrochloride)	Үндсэн бодис	50 mg	3,000,000
20	Norketamine (hydrochloride)	Метаболит	1 mg	3,000,000
21	Ketamine-d4 (hydrochloride)	Дотоод Стандарт (IS)	500 µg	3,000,000
22	Norketamine-d4 (hydrochloride)	Дотоод Стандарт (IS)	500 µg	3,000,000
23	Fentanyl (hydrochloride) CRM	Үндсэн бодис	100 µg	3,000,000
24	Norfentanyl (CRM)	Метаболит	1 mg	3,000,000
25	Fentanyl-d5 (hydrochloride)	Дотоод Стандарт (IS)	500 µg	3,000,000
26	Norfentanyl-d5 (CRM)	Дотоод Стандарт (IS)	1 mg	3,000,000

27	Oxycodone (CRM)	Үндсэн бодис	1 mg	3,000,000
28	Noroxycodone (hydrochloride) (CRM)	Метаболит	1 mg	3,000,000
29	Oxymorphone (CRM)	Метаболит	1 mg	3,000,000
30	Oxycodone-d6 (CRM)	Дотоод Стандарт (IS)	1 mg	3,000,000
31	Noroxycodone-d3 (hydrochloride) (CRM)	Дотоод Стандарт (IS)	100 µg	3,000,000
32	Midazolam	Үндсэн бодис	1 mg	3,000,000
33	α-hydroxy Midazolam (CRM)	Метаболит	100 µg	3,000,000
34	Zolpidem	Үндсэн бодис	1 mg	3,000,000
35	Zolpidem-d6	Дотоод Стандарт (IS)	500 µg	3,000,000
36	Trimipramine-d3 (maleate)	Үндсэн бодис	500 µg	3,000,000
37	MDMB-4en-PINACA	Үндсэн бодис	1 mg	3,000,000
38	MDMB-4en-PINACA butanoic acid metabolite	Метаболит	1 mg	3,000,000
39	MDMB-4en-PINACA-d4	Дотоод Стандарт (IS)	1 mg	3,000,000
40	MDMB-4en-PINACA butanoic acid metabolite-d4	Дотоод Стандарт (IS)	1 mg	3,000,000
41	5F-MDMB-PICA	Үндсэн бодис	1 mg	3,000,000
42	5-fluoro MDMB-PICA metabolite	Метаболит	1 mg	3,000,000
43	5-fluoro MDMB-PICA-d5	Дотоод Стандарт (IS)	1 mg	3,000,000
44	5-fluoro MDMB-PICA metabolite 7-d5	Дотоод Стандарт (IS)	1 mg	3,000,000
45	ADB-4en-PINACA	Үндсэн бодис	1 mg	3,000,000
46	ADB-4en-PINACA N-(4,5-dihydroxypentyl) metabolite	Метаболит	1 mg	3,000,000
47	ADB-4en-PINACA-d4	Дотоод Стандарт (IS)	1 mg	3,000,000
48	MDMB-BUTINACA	Үндсэн бодис	1 mg	3,000,000
49	MDMB-BUTINACA butanoic acid metabolite	Метаболит	1 mg	3,000,000
50	MDMB-BUTINACA-d9	Дотоод Стандарт (IS)	1 mg	3,000,000

51	MDMB-BUTINACA butanoic acid metabolite-d9	Дотоод Стандарт (IS)	1 mg	3,000,000
52	ADB-BUTINACA	Үндсэн бодис	1 mg	3,000,000
53	ADB-BUTINACA N-(4-hydroxybutyl) metabolite	Метаболит	1 mg	3,000,000
54	ADB-BUTINACA-d9	Дотоод Стандарт (IS)	1 mg	3,000,000
55	5F-ADB	Үндсэн бодис	1 mg	3,000,000
56	5-fluoro ADB metabolite 7	Метаболит	1 mg	3,000,000
57	5-fluoro ADB metabolite 2	Метаболит	1 mg	3,000,000
58	(S)-5-fluoro ADB-d4	Дотоод Стандарт (IS)	1 mg	3,000,000
59	FUB-AMB	Үндсэн бодис	1 mg	3,000,000
60	AB-FUBINACA metabolite 3	Метаболит	1 mg	3,000,000
61	DMT	Үндсэн бодис	5 mg	3,000,000
62	Acetylfentanyl	Үндсэн бодис	1 mg	3,000,000
63	Acetylnorfentanyl (hydrochloride)	Метаболит	1 mg	3,000,000
64	Acetyl fentanyl-d5 (hydrochloride)	Дотоод Стандарт (IS)	500 µg	3,000,000
65	Acetyl norfentanyl-d5 (hydrochloride)	Дотоод Стандарт (IS)	1 mg	3,000,000
Нийт үнэ				195,000,000

№	Стандарт бодис (Reference Standard)	Тоо хэмжээ	Үнэ
1	Diclofenac Sodium RS	1	2,500,000
2	Nimesulide RS	1	2,500,000
3	Acetylsalicylic Acid RS	1	2,500,000
4	Phenylephrine RS	1	2,500,000
5	Caffeine	1	2,500,000
6	Ambroxol Hydrochloride RS	1	2,500,000
7	Bromhexine Hydrochloride RS	1	2,500,000
8	Gramicidin RS	1	2,500,000
9	Omeprazole RS	1	2,500,000
10	Ranitidine Hydrochloride RS	1	2,500,000
11	Domperidone RS	1	2,500,000
12	Simethicone RS	1	2,500,000
13	Loratadine RS	1	2,500,000

14	Cetirizine Hydrochloride RS	1	2.500.000
15	Chloropyramine Hydrochloride RS	1	2.500.000
16	Azithromycin RS	1	2.500.000
17	Ceftriaxone Sodium RS	1	2.500.000
18	Metronidazole RS	1	2.500.000
19	Nystatin RS	1	2.500.000
20	Enalapril Maleate RS	1	2.500.000
21	Atenolol RS	1	2.500.000
22	Amlodipine Besylate RS	1	2.500.000
23	Metformin Hydrochloride RS	1	2.500.000
24	Glibenclamide RS	1	2.500.000
25	Tadalafil RS	1	2.500.000
26	Tramadol Hydrochloride RS	1	2.500.000
27	Diazepam RS	1	2.500.000
28	Lorazepam RS	1	2.500.000
29	Bevacizumab RS	1	2.500.000
30	Trastuzumab RS	1	2.500.000
31	Orlistat RS	1	2.500.000
32	Sibutramine Hydrochloride RS	1	2.500.000
33	Tranexamic acid RS	1	2.500.000
34	Dopamine Hydrochloride RS	1	2.500.000
35	Albumin	1	2.500.000
36	Glucose	1	2.500.000
37	Oxolamine RS	1	2.500.000
38	Lisinopril RS	1	2.500.000
39	Clavulanic acid RS	1	2.500.000
40	Adrenaline RS	1	2.500.000
41	Propofol RS	1	2.500.000
42	Atracurium RS	1	2.500.000
43	Ephedrine HCl RS	1	2.500.000
44	Fentanyl RS	1	2.500.000
45	Dexamethasone RS	1	2.500.000
46	L-Tryptophan	1	2.500.000
47	Dobutamine RS	1	2.500.000
48	Atropine RS	1	2.500.000
49	Acedoben RS	1	2.500.000
50	Prednisolone RS	1	2.500.000
51	Carboxymethylcellulose RS	1	2.500.000
52	Moxifloxacin RS	1	2.500.000
53	Dorzolamide RS	1	2.500.000
54	Dexketoprofen RS	1	2.500.000
55	Clopidogrel RS	1	2.500.000
56	Misoprostol RS	1	2.500.000
57	Valsartan RS	1	2.500.000
58	Telmisartan RS	1	2.500.000
59	Losartan potassium usp RS	1	2.500.000
60	Perindopril erbumine RS	1	2.500.000

61	Ibuprofen RS	1	2.500.000
62	Ketoprofen RS	1	2.500.000
Нийт үнэ			155,000,000

Нийт үнэ: 6,615,183,200₮

_____оОо_____